Y PWYLLGOR BUSNES

ADRODDIAD I'R CYNULLIAD AR GYNIGION I NEWID RHEOLAU SEFYDLOG Y CYNULLIAD YN UNOL Â RHEOL SEFYDLOG 26.1

Ar 11 Ebrill a 9 Mai 2000 ystyriodd y Pwyllgor Busnes gynigion ar gyfer diwygio Rheolau Sefydlog y Cynulliad.

Mae pob un o Aelodau'r Pwyllgor wedi cytuno ar y cynigion canlynol a chânt eu cymeradwyo i'r Cynulliad. Mae newidiadau manwl i'r Rheolau Sefydlog wedi eu cynnwys yn y Cynnig a osodwyd gyda'r adroddiad hwn.

Rheol Sefydlog 19

Ceir nodyn esboniadol sy'n esbonio'r diwygiad yn yr Atodiad.

Rheol Sefydlog 22 Rhan 1 (Diwygiad 2)

Diben y diwygiad yw delio â sefyllfaoedd lle mae angen i Orchymyn drafft sy'n ddarostyngedig i Ran 1 o Reol Sefydlog 22 gael ei newid am resymau teipograffaidd a gramadegol neu fân newidiadau drafftio a wnaed wedi iddo gael ei ystyried gan y Pwyllgor Deddfau (ond cyn iddo fynd gerbron y cyfarfod llawn). O dan y Rheolau Sefydlog fel y maent wedi eu drafftio ar hyn o bryd byddai'n rhaid i'r Gorchmynion fynd drwy holl gamau Rhan 1 eto. Mae'r diwygiad yn galluogi'r Ysgrifennydd Cynulliad i gyflwyno Memorandwm Cywiriad a gaiff ei ystyried law yn llaw â'r Gorchymyn pan gaiff ei gyflwyno i'r cyfarfod llawn.

Rheol Sefydlog 27

Gwelliant canlyniadol yw hwn i alluogi'r Pwyllgor Penderfyniad Cynllunio i gyfarfod yn ystod toriad er mwyn ystyried mater sydd o bwysigrwydd cyhoeddus brys.

Jane Davidson

Dirprwy Lywydd

Cadeirydd, Y Pwyllgor Busnes Mai 2000

Atodiad

NODYN AR Y NEWIDIADAU I REOL SEFYDLOG 19

Amcanion

Amcanion y gwelliannau i Reol Sefydlog 19 yw:

- Rhoi rhagor o hyblygrwydd o ran y cyfnod sy'n cael ei ddarparu ar gyfer dyrannu'r gyllideb;
- Nodi amserlen fwy synhwyrol ar gyfer rownd cynllunio'r gyllideb;
- Gwneud amrywiol gamau rownd cynllunio'r gyllideb yn fwy eglur a'u symleiddio;
- Caniatau cyllideb atodol, ar sail gyfyngedig;
- Sicrhau bod y trefniadau ar gyfer dyrannu gwariant y Cynulliad yn ystod y flwyddyn yn cydymffurfio â'r blaen ddyraniadau;
- Gwneud hi'n fwy eglur pwy sy'n gyfrifol am osod yr adroddiadau ar gyllid llywodraeth leol;
- Derbyn mân bwyntiau drafftio.

Cefndir

Yn gyffredinol mae Rheol Sefydlog 19 wedi gwneud ei gwaith yn effeithiol. Mae wedi galluogi prif gyllideb gyntaf y Cynulliad, a dyraniadau yn ystod y flwyddyn, i gael eu penderfynu yn unol â'r amserlen ac wedi iddynt gael eu harchwilio gan Aelodau'r Cynulliad a'i Bwyllgorau. Ar y cyfan mae system y prif grwpiau gwariant (MEGs), yr is-grwpiau gwariant (SEGs) a llinellau gwariant y gyllideb (BELs) yn weddol ddealladwy, a'r gobaith yw y bydd y gwelliannau a wneir i ddisgrifiadau cyllidebau 2000-01 yn gwella'r ddealltwriaeth o'r llinellau unigol ymhellach.

Mae'r System Rheoli Gwybodaeth (MIS) ar y wefan wedi cael ei diweddaru yn union ar ôl pob un o benderfyniadau'r Cynulliad fel ei bod yn cynnwys rhestr ddiweddar o gyllidebau'r Cynulliad. Caiff yr MIS ei datblygu ymhellach yn ystod 2000-01 fel ei bod hefyd yn darparu ffigurau gwariant ar gyfer bob un o'r cyllidebau.

Er hynny, mae'n amlwg bod llawer o ddiffygion yn Rh S 19 fel y mae ar hyn o bryd a diben y diwygiadau hyn yw gwella'r sefyllfa.

Bwriedir i'r Rheolau Sefydlog diwygiedig ddod i rym ar unwaith wedi iddynt gael eu cymeradwyo gan y Cynulliad; mae'n bosibl na fydd manylion yr adroddiadau ar gyllid llywodraeth leol (gweler isod) yn dod i rym hyd nes setliad 2002-03.

<u>Penderfynu Cyllideb y Cynulliad</u>

<u>(Mae’r rhifau yn cyfeirio at y Rheolau Sefydlog diwygiedig arfaethedig)</u>

<u>19.1</u>

Un o wendidau’r amserlen bresennol yw nad oes digon o amser i’r Cynulliad a’r Pwyllgorau ystyried y gyllideb ddrafft. Felly mae’r gwelliant yn ei gwneud hi’n ofynnol i’r Ysgrifennydd Cyllid ddechrau ar y broses ynghynt, a gwahodd sylwadau gan y Pwyllgorau yn ystod Mai. Yna byddai’r Pwyllgor yn ymateb erbyn diwedd Gorffennaf. Byddai hyn yn galluogi’r gyllideb drafft i gael ei chyflwyno ynghynt. Dangosir hyn yn yr amserlen yn Atodiad A.

Yr ail bwynt y mae’r gwelliant yn mynd i’r afael ag ef yw’r ffaith bod cyfnod y gyllideb o dan y Rheol Sefydlog fel y mae ar hyn o bryd yn dair blynedd – y flwyddyn ddilynol, a’r ddwy flynedd wedi hynny. Efallai na fydd hyn yn cyfateb â’r cyfnodau cyllido o dan Adolygiadau Gwariant y Llywodraeth. Er enghraifft pan aeth y Cynulliad ati i bennu’r gyllideb yn Rhagfyr 1999, fe wnaeth hynny ar gyfer y cyfnod 2000-01 hyd 2002-03; fodd bynnag, mae’r flwyddyn olaf y tu allan i gyfnod yr Adolygiad Gwariant presennol ac nid oes gennym waelodlin ar gyfer y gyllideb Gymreig yn 2003-03. Felly mae pennu’r gyllideb, hyd yn oed cyllideb fynegiannol, yn broses braidd yn ddisynnwyr. Er mwyn cyflwyno peth hyblygrwydd i’r system, byddai’r gwelliant yn galluogi’r Ysgrifennydd Cyllid i gyflwyno’i chynigion ar gyfer y gyllideb am gyfnod o’i dewis hi. Y sefyllfa arferol fyddai cyllideb fanwl ar gyfer y flwyddyn ariannol ddilynol, gyda darpariaethau dros dro ar gyfer y ddwy flynedd a fyddai’n dilyn hynny; fodd bynnag, pe na bai gwaelodlinau ar gael o dan Adolygiad Gwariant Llywodraeth y DU ar gyfer y ddwy flynedd hynny yna gellid pennu’r dyraniadau dros dro ar gyfer cyfnod byrrach.

<u>19.2/19.3</u>

Mae’r Rh S presennol yn cyfeirio at "gyllideb ddrafft gyntaf", "cyllideb ddrafft" a "chyllideb fanwl", er mwyn adlewyrchu’r tri cham sy’n rhan o’r broses gyllido. Fodd bynnag, bernir bod y dull hwn yn drwsgl ac nid yw’r trydydd cam, yn arbennig, yn ychwanegu rhyw lawer. Felly bwriedir diddymu’r ddau gam:

- Fel arfer ym mis Hydref, bydd yr Ysgrifennydd Cyllid yn cynnig cyllideb ddrafft. Bydd hon

yn cynnwys manylion hyd at lefel BEL.;
- Byddai'r gyllideb ddrafft yn cael ei thrafod yn y cyfarfod llawn o dan gynnig "cymryd sylw";
- Byddai Ysgrifenyddion y Cynulliad yn ymgynghori â'u pwyllgorau perthnasol ar y gyllideb ddrafft, ac yn mynegi barn y Pwyllgorau i'r Ysgrifennydd Cyllid;
- Fel arfer ym mis Tachwedd (er o bosibl yn gynnar ym mis Rhagfyr) byddai'r Ysgrifennydd Cyllid yn cyflwyno cyllideb ddrafft. Byddai hon yn cael ei chyflwyno ar y cyd â chynnig i fabwysiadu'r gyllideb derfynol; ni fyddai'r cynnig yn ddarostyngedig i welliant.

Byddai'r dull dau gam hwn yn rhoi gwell sicrwydd i gyrff megis awdurdodau iechyd, awdurdodau lleol a chyrff gwirfoddol ynghylch eu dyraniadau cyllideb cyn y Nadolig, yn hytrach na'u bod yn gorfod aros hyd Chwefror iddynt gael eu mabwysiadu yn llawn.

19.4

Er hynny, mae'n bosibl y bydd angen newid y gyllideb derfynol cyn diwedd Mawrth am ddau brif reswm:

- Gall Prif Amcangyfrif y Llywodraeth gynnwys newidiadau na chawsant eu rhagweld adeg cyllideb fis Rhagfyr – yn arbennig trosglwyddiadau o/i Adrannau'r Llywodraeth, ac unrhyw gyllid ychwanegol a gyflwynwyd gan Gyllideb Wanwyn y Canghellor; ac
- Efallai y byddai y byddai angen cyflwyno newidiadau technegol – er enghraifft trosglwyddiadau rhwng BELs os caiff swyddogaeth ei symud ee mae ariannu Techniquest wedi cael ei symud o CBDC i'r Cynulliad.

Mae'r cynnig wedi ei eirio fel ei fod yn cyfyngu ar yr hyblygrwydd sydd ar gael i'r Ysgrifennydd Cyllid ar y ddau fater hyn; yn sicr ni fyddai'r Ysgrifennydd Cyllid (neu bleidiau gwleidyddol eraill) yn gallu ail agor setliad terfynol y gyllideb.

Byddai'r cam hwn yn cael ei alw'n "gyllideb atodol" a byddai'n ddarostyngedig i gynnig, na fyddai'n gallu cael ei wella.

Addasu Gwariant y Cynulliad yn ystod y flwyddyn

19.5

Dim ond delio â throsglwyddiadau rhwng MEGs trwy gyfrwng cynnig y mae'r Rheol Sefydlog bresennol. Nid yw'n delio â newidiadau i brif grwpiau gwariant (ee dyrannu arian sy'n cael ei ddwyn ymlaen o flynyddoedd blaenorol) nac ychwaith sefydlu MEGs newydd. Diben y gwelliant hwn yw delio â'r holl newidiadau i'r MEGs, neu â sefydlu MEGs newydd, trwy gynnig; ni fyddai'r cynnig yn ddarostyngedig i welliant.

19.6

Pwyntiau drafftio canlyniadol yn unig.

19.7

Pwyntiau drafftio canlyniadol yn unig.

Adroddiadau ar Gyllid Llywodraeth Leol

19.8

O dan y Rheol Sefydlog bresennol Ysgrifennydd Cyllid y Cynulliad sy’n gyfrifol am gyflwyno adroddiadau ar gyllid llywodraeth leol; byddai’n fwy rhesymegol i’r Ysgrifennydd Cynulliad sy’n gyfrifol am gyllid llywodraeth leol gyflwyno’r adroddiadau hyn law yn llaw â’r swyddogaethau eraill sydd ganddynt ar gyfer llywodraeth leol.

19.9

Fel 19.8, a phwyntiau drafftio canlyniadol.

Mae gan y newidiadau arfaethedig i amseriad y gyllideb a nodwyd uchod oblygiadau ar gyfer proses y setliad llywodraeth leol, ond gellir eu cynnwys heb iddynt effeithio ar y trefniadau statudol ac ymarferol sy’n rheoli setliadau cyllid llywodraeth leol.

O dan y rheolau sefydlog diwygiedig, byddai’r adroddiad cyllid llywodraeth leol yn cynnwys yr wybodaeth statudol y gofynnwyd amdani ar gyfer Cymru gyfan yn unig. (yn wahanol i adroddiad eleni a gyhoeddwyd ar ffurf drafft gyda manylion llawn o’r Asesiadau Gwariant Safonol (SSA) ar gyfer bob awdurdod). Caiff ei gyhoeddi ar gyfer ymgynghori ym mis Hydref yn hytrach nag yn Rhagfyr. Yn y dyfodol, bydd y cyhoeddiad dros dro blaenorol ar ddechrau Rhagfyr yn cael ei gyhoeddi ar ffurf cyhoeddiad terfynol a fydd yn cynnwys y rhan fwyaf o elfennau’r setliad refeniw**, gan gynnwys SSAs dros dro**. (Caiff SSAs yr heddlu eu cyhoeddi ar wahân.)

Ni chynigir y dylai’r dyddiad cau o 15 Chwefror ar gyfer newidiadau **terfynol i’r dosbarthu** gael eu newid gan y byddai unrhyw estyniad yn gwrthdaro ag amserlen statudol sydd gan yr

awdurdodau lleol ar gyfer pennu eu cyllidebau.

19.10

Newidiadau canlyniadol yn unig.